

Стратегія розвитку Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад до 2028 року

2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Місія Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад. Цінності. Принципи.	5
Бачення майбутнього	7
Стратегічні напрямки та цілі	8
Впровадження та моніторинг виконання Стратегії	12
Додаток. Структура Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад	15

ВСТУП

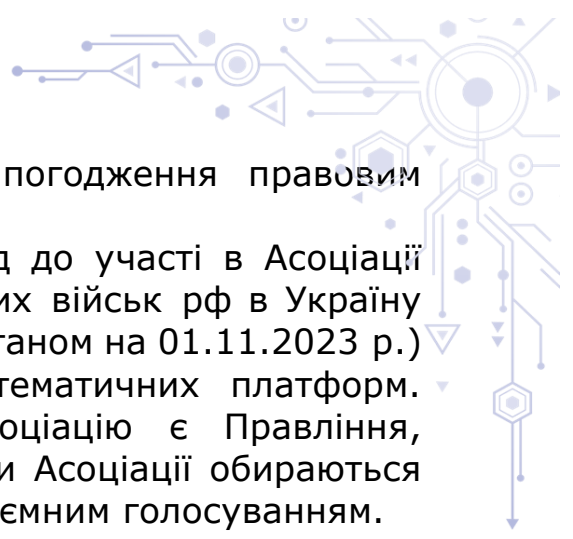
Запит на створення Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад (далі Асоціація) сформував реформа АТУ України 2015-2020 рр. Перевагою нової Асоціації є те, що вона стала об'єднанням європейського типу, засновує свою діяльність на визнаних у Європі підходах, розвивається на базі методології, рекомендованої Радою Європи та практичного досвіду Шведської асоціації місцевих влад та регіонів (SALAR).

Асоціація діє в інтересах об'єднаних територіальних громад, сприяє повній імплементації в Україні Європейської хартії місцевого самоврядування, Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом та Плану дій Ради Європи щодо України. У своїй діяльності Асоціація послідовно впроваджує принципи і підходи, на яких засновані європейські асоціації місцевих та регіональних влад. Водночас, діяльність Асоціації з відстоювання інтересів місцевого самоврядування здійснюється в інтересах усіх об'єднаних територіальних громад України.

Асоціація є майданчиком, на якому територіальні громади формують консолідовану позицію, і каналом, через який вони ретранслюють її для усіх стейкхолдерів.

Стратегія Асоціації - це планувальний документ, який забезпечує формування сильних, спроможних та згуртованих територіальних громад, ефективне представлення та відстоювання інтересів територіальних громад в умовах реформування територіальної організації влади.

25 листопада 2016 року за власної ініціативи територіальні громади - Новоукраїнська міська (Кіровоградська область), Пирятинська міська (Полтавська область) та Новоборівська селищна (Житомирська область) - створили Асоціацію об'єднаних територіальних громад з метою забезпечити єдність та ефективне партнерство територіальних громад, сформованих після старту реформи адміністративно-територіального устрою України. Філософія розбудови на основі цінності розвитку місцевого самоврядування, які поділяють країни ЄС, та активна діяльність Асоціації забезпечили швидке зростання територіальних громад членів Асоціації. За рік після утворення організації їх було близько 100, до кінця 2018 р. вже 270. У 2019 р. Асоціація вже об'єднала більшість територіальних громад базового рівня (до кінця року - 520 територіальних громад, які прийняли рішення про участь в Асоціації). Це дозволило Асоціації 26 листопада 2019 р. проголосити на Загальних Зборах Асоціації ОТГ отримання статусу Всеукраїнської. З цього часу Асоціація змінила свою назву на «Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування „Асоціація об'єднаних територіальних громад»». Зміна статусу дозволила Асоціації більш ефективного залучитись до аналізу правового поля щодо регулювання діяльності

місцевого самоврядування та надавати погодження правовим ініціативам у цій сфері.

Активне залучення територіальних громад до участі в Асоціації попри повномасштабне вторгнення окупаційних військ РФ в Україну триває. Нині вона налічує 804 громад членів (станом на 01.11.2023 р.) у 24 регіонах України. Асоціація має 19 тематичних платформ. Політичним органом, який представляє Асоціацію є Правління, Президія та Голова Асоціації. Політичні лідери Асоціації обираються демократичним шляхом на Загальних зборах таємним голосуванням.

Асоціація гідна представляти місцеве самоврядування України, яке в умовах тривалої війни продемонструвало себе як потужну основу захисту та розвитку Української держави.

За період дії Стратегії розвитку Асоціації об'єднаних територіальних громад-2022 Асоціація зросла у сім разів та об'єднала більшість територіальних громад базового рівня України, отримала статус Всеукраїнської, стала помітним чинником реформування та розвитку місцевого самоврядування в Україні. У 2023 р. для роботи над розробленням Стратегії розвитку Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад до 2028 року (далі Стратегія-2028) було сформовано робочу групу, до якої залучилась експертна спільнота та члени правління Асоціації.

Підготовка Стратегії-2028 реалізована в кілька етапів. На першому етапі робоча група організувала вивчення стану реалізації Стратегії розвитку Асоціації об'єднаних територіальних громад - 2022, проведення аналізу середовища та факторів розвитку Асоціації, проведення опитування лідерів громад членів Асоціації (заповнено 200 анкет опитувальника), 48 глибинних інтерв'ю громад різного типу з 24 регіонів України, фокус-груп для громад 10 регіонів (300 учасників (-ць) від територіальних громад). Це дозволило оцінити діяльність Асоціації у 2016 – 2023 рр., стан реалізації Стратегії розвитку Асоціації об'єднаних територіальних громад-2022, визначити завдання, на вирішення яких має бути спрямоване оновлення Стратегії. На другому етапі проведено стратегічну сесію на засіданні Правління Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад, що надало можливість визначити місію, бачення, сценарії та напрями розвитку Асоціації до 2028 р. та підготовлено текст Стратегії. На завершальному етапі організоване обговорення підготовленого документу представництвом територіальних громад членів Асоціації, на основі чого відкориговано текст документу та підготовлено план реалізації Стратегії. Документ ухвалено на Загальних Зборах Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад. В основі методології підготовки Стратегії Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад-2028 лежить партисипативний підхід та максимальне залучення лідерів і лідерок територіальних громад членів Асоціації до підготовки документу.

МІСІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД. ЦІННОСТІ. ПРИНЦИПИ.

Місія

Асоціація сприяє розвитку територіальних громад та представляє їх інтереси на всіх рівнях. Сильна та дієва всеукраїнська організація об'єднує членів навколо спільної мети розбудови місцевого самоврядування як однієї з найважливіших засад незалежної та демократичної України, що інтегрується до ЄС.

Цінності та принципи

У своїй роботі як всередині організації, так і у співпраці з зовнішніми партнерами Асоціація керується наступними принципами:

Асоціація створена з ініціативи громад, самими громадами та в інтересах громад. Легітимність Асоціації базується на добровільності членства та спільності інтересів, патріотизмі та взаємній довірі, колективному досвіді, прозорості та демократичності діяльності для громад та від імені громад.

Асоціація є об'єднанням рівних. Усі члени мають рівну можливість брати участь у прийнятті рішень і мають рівний доступ до переваг членства. Асоціація сприяє гендерній рівності, інклюзії та боротьбі з дискримінацією за віком, статтю, національністю та іншими ознаками.

Асоціація є демократичною організацією. Активно залучає членів до спільного прийняття ключових рішень. Рішення приймаються консенсусом або за правилом більшості. Керівні органи Асоціації обираються таємним голосуванням з необмеженої кількості кандидатів/-ок.

Асоціація є прозорою у своїй діяльності та діях щодо органів державної влади. Інформація щодо діяльності та прийнятих рішень є доступною, а керівні органи Асоціації несуть відповідальність за свої дії перед громадами.

Асоціація підтримує принцип субсидіарності та територіальну громаду як основу місцевого самоврядування, уповноважену вирішувати громадські питання місцевого значення, не закріплені за іншими суб'єктами. У роботі Асоціація підтримує регіональні відділення у вирішенні питань регіонального значення. Визнає багаторівневе врядування ключем до досягнення сталого демократичного розвитку України.

Асоціація є позапартійною, однак не аполітичною. Асоціація є незалежною від жодної з політичних партій, має власну проактивну політику в рамках незалежної та демократичної України.

Асоціація сприяє солідарності між членами. Надає особливу підтримку органам місцевого самоврядування на деокупованих територіях і територіях, які постраждали від російського вторгнення.

Асоціація підтримує євроінтеграцію України. Підтримує співпрацю між членами та регіональними відділеннями з європейськими партнерами. Працюючи з усіма проєвропейськими силами, допомагає Україні та громадам готуватися до членства в Європейському Союзі.

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО

До кінця 2028 року Асоціація це:

- впливова, демократична, проєвропейська та позапартійна інституція, що об'єднує принаймні 3/4 громад, згуртовує органи місцевого самоврядування на місцевому та національному рівнях та надає їм необхідні послуги належної якості;
- основа ефективного представництва інтересів територіальних громад на національному та міжнародному рівнях;
- важливий партнер, який бере участь у прийнятті ключових рішень щодо реформ, відбудови та розвитку незалежної та демократичної України;
- представник інтересів деокупованих територіальних громад.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ТА ЦІЛІ

Стратегічний напрям А. Відстоювання інтересів місцевого самоврядування

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ А.1. ПОБУДОВА СИСТЕМИ АНАЛІЗУ ТА МОНІТОРИНГУ НОРМ ПРАВА ЩОДО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

аналіз законодавчого поля у сфері місцевого самоврядування;
моніторинг правових ініціатив та підготовлених пропозицій щодо змін норм права у сфері місцевого самоврядування;
формування аналітичної бази для обґрунтування правових ініціатив Асоціації.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ А.2. СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ

залучення авторитетних та висококваліфікованих радників Асоціації;
удосконалення механізмів комунікації Асоціації з центральними та регіональними органами влад;
залучення усіх структурних складових Асоціації до супроводу діяльності та інформаційної кампанії щодо вступу України до ЄС.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ А.3. ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО ПРАВОВОГО ПОЛЯ ТА ЗАКОНОДАВЧИХ ІНІЦІАТИВ В ІНТЕРЕСАХ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

підвищення спроможності Асоціації генерувати законодавчі ініціативи;
удосконалення механізмів погодження Асоціацією нормативно-правових документів та змін до законодавства у сфері місцевого самоврядування;
підготовча робота щодо розроблення Кодексу про місцеве самоврядування;
залучення зовнішньої експертизи законодавчих ініціатив та проєктів.

Стратегічний напрям Б. Розвиток спроможності місцевого самоврядування

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Б.1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ ЧЛЕНІВ АСОЦІАЦІЇ У ЯКІСНИХ ПОСЛУГАХ

моніторинг нагальних потреб територіальних громад та організація системи навчання та оперативного консультування громад;

посилення експертної спроможності, розвитку фахових мереж, регіональних відділень як надавачів послуг громадам членам Асоціації;

формування ефективних альянсів із заінтересованими ЦОВВ, НГО, бізнес-асоціаціями та іншими стейкхолдерами для підвищення якості надання послуг;

підтримка інноваційних підходів та цифрових рішень у місцевому самоврядуванні.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Б.2. СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЧЛЕНІВ АСОЦІАЦІЇ

формування механізму швидкого реагування на індивідуальний запит та підтримки громад членів Асоціації у не типовій ситуації;

посилення експертної спроможності щодо надання консультацій громадам членам Асоціації у тому числі у не типових ситуаціях.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Б.3. ПІДГОТОВКА КАДРОВОГО РЕЗЕРВУ СЛУЖБОВЦІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

участь підготовці службовців місцевого самоврядування та їх стажуванні в коаліції з провідними надавачами освітніх послуг в Україні та на міжнародному рівні;

формування освітнього майданчику та мережі Асоціації у тому числі для організації дистанційної освіти;

формування власного ресурсу рекомендованого кадрового ресурсу для громад;

долучення до процесу формування кадрового резерву для відбудови та відновлення деокупованих територій.

Стратегічний напрям В. Залучення до процесу відновлення та відбудови України.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ В.1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ ПЛАНУВАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ НА ВСІХ РІВНЯХ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

експертна підтримка планування та програмування відбудови та відновлення територіальних громад членів Асоціації;

представлення інтересів територіальних громад при формуванні порядку денного системи відбудови та відновлення України при формування національного та регіональних планів, програм та проєктів;

ефективна взаємодія із МТД щодо планування та програмування відбудови та відновлення територіальних громад;

розвиток інвестиційних пакетів та приваблення інвесторів у сфері, які сприяють відновленню та відбудові.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ В.2. СПРИЯННЯ ЗАЛУЧЕННЮ ІНВЕСТИЦІЙ

формування цифрового майданчику для інформування інвесторів про потреби відбудови та відновлення територіальних громад, моніторингу проєктів відбудови;

представлення інтересів відбудови та відновлення територіальних громад членів Асоціації та долучення до формування інвестиційного середовища в Україні.

Стратегічний напрям Д. Забезпечення інституційної спроможності

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Д.1. ТВОРЕННЯ СПІЛЬНОТИ ЛІДЕРІВ (-ОК) МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

залучення лідерів (-ок) територіальних громад членів Асоціації до системи прийняття рішень та розробки політик;

формування механізму формулювання запиту та підтримки ініціатив членів територіальних громад щодо діяльності Асоціації;

обмін досвідом та кращими практиками лідерів (-ок) місцевого самоврядування.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Д.2. ОПТИМІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ, У ТОМУ ЧИСЛІ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ВІДДІЛЕНЬ

підвищення спроможності виконавчої дирекції, регіональних відділень Асоціації;

розширення каналів комунікації Асоціації та удосконалення задіяних;

розвиток міжнародного співробітництва та взаємодії з програмами міжнародного технічного співробітництва.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Д.3. РОЗРОБЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ АСОЦІАЦІЇ

оптимізація системи внесків територіальних громад, диверсифікація фінансового забезпечення виконавчого апарату Асоціації та визначення напрямів досягнення фінансової незалежності;

формування благодійного фонду розвитку Асоціації та підтримки ключових проєктів розвитку територіальних громад членів;

розроблення та впровадження фінансової стратегії Асоціації.

ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ТА МОНІТОРИНГ ІІІ ВИКОНАННЯ

Система управління Стратегією має два рівні: політичний та організаційний. Політичний рівень забезпечують Загальні Збори Асоціації, Голова Асоціації, Правління Асоціації. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти Комітету з управління впровадженням Стратегії, пропозиції щодо внесення змін (оновлення) стратегії. На Загальних Зборах Асоціації приймаються рішення щодо внесення змін до Стратегії на підставі пропозицій Голови Асоціації або Правління Асоціації.

Організаційний рівень реалізації Стратегії забезпечує Виконавчий директор та Виконавчий апарат Асоціації. Зокрема розробляють План Заходів реалізації Стратегії. Управління і моніторинг виконує Комітет з управління впровадженням Стратегії (далі за текстом – КУВС), який:

- здійснює щорічний моніторинг стану реалізації Стратегії;
- здійснює проміжний аналіз розвитку Асоціації;
- вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні і т.ін. тенденції, визначає їх впливи на розвиток Асоціації
- формує пропозиції стратегічних сценаріїв у нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища
- формує пропозиції змін цілей і завдань, які необхідно вносити до Стратегії як відповідь на зміни зовнішнього середовища та внутрішнього розвитку Асоціації.

Управління процесом реалізації Стратегії

Управління процесом реалізації Стратегії розвитку Асоціації проводиться за принципами єдності управління, персональної відповідальності, прозорості дій. Адміністрування процесу реалізації Стратегії здійснюється Виконавчим апаратом Асоціації.

З метою координації дій розпорядженням Голови Асоціації створюється постійно діючий Комітет з управління впровадженням Стратегії. До складу КУВС входять відповідальні за виконання завдань Стратегії. Очолює КУВС заступник голови Асоціації. Повний склад КУВС та персональна відповідальність за реалізацію завдань Стратегії визначається розпорядженням голови Асоціації. КУВС збирається не рідше одного разу на півроку та виконує наступні функції:

- організовує взаємодію підрозділів виконавчих органів щодо реалізації Стратегії, програм та проектів розвитку Асоціації;
- здійснює підготовку щорічних звітів про стан реалізації Стратегії, надає їх Голові Асоціації та презентує їх на Загальних Зборах Асоціації. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню на сайті Асоціації;

- здійснює підготовку річних звітів про стан реалізації Стратегії, надає їх голові та презентує на засіданні виконкому.

Моніторинговий звіт та пропозиції щодо зміни основного тексту Стратегії розглядаються Правлінням Асоціації, обговорюються на чергових та позачергових нарадах КУВС і виносяться на розгляд Загальних Зборів Асоціації один раз на рік.

Процедура моніторингу Стратегії

Моніторинг Стратегії розвитку включає три рівні:

1) **Моніторинг зовнішнього середовища розвитку громади.** Базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в Україні та за її межами, які мають безпосередній вплив на розвиток Асоціації. Підсумки підбиваються один раз на рік та доводяться як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

2) **Моніторинг процесу реалізації Стратегії** відповідно до наступних показників:

- кількість залучених територіальних громад нових членів Асоціації, одиниць;

- частка зібраних членських внесків до планових, відсоток;

- рівень задоволеності послугами Асоціації, відсоток;

- кількість реалізованих заходів для громад членів Асоціації, одиниць;

- кількість проектів, що фінансуються коштом членських внесків, одиниць;

- кількість проектів, що фінансуються за рахунок отриманих грантів, МТД, одиниць;

- обсяги фактично отриманих коштів від грантів та МТД, тис. грн.;

- кількість опрацьованих правових документів та наданих погоджень, одиниць;

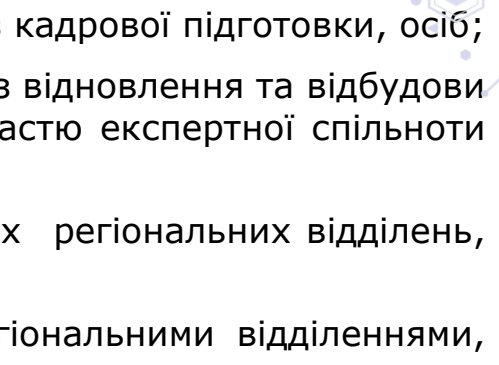
- кількість розроблених законодавчих ініціатив Асоціації, одиниць;

- кількість опрацьованих правових документів та наданих погоджень, одиниць;

- кількість відвідувань, відгуків, звернень, реакцій на сторінках сайту та у соцмережах Асоціації, одиниць;

- кількість наданих індивідуальних консультацій громадам, одиниць;

- кількість проведених навчальних заходів, одиниць;

-
- кількість осіб, які пройшли заходи з кадрової підготовки, осіб;
 - кількість планувальних документів з відновлення та відбудови територіальних громад, розроблених за участю експертної спільноти Асоціації, одиниць;
 - кількість діючих та організованих регіональних відділень, одиниць;
 - кількість заходів, реалізованих регіональними відділеннями, одиниць

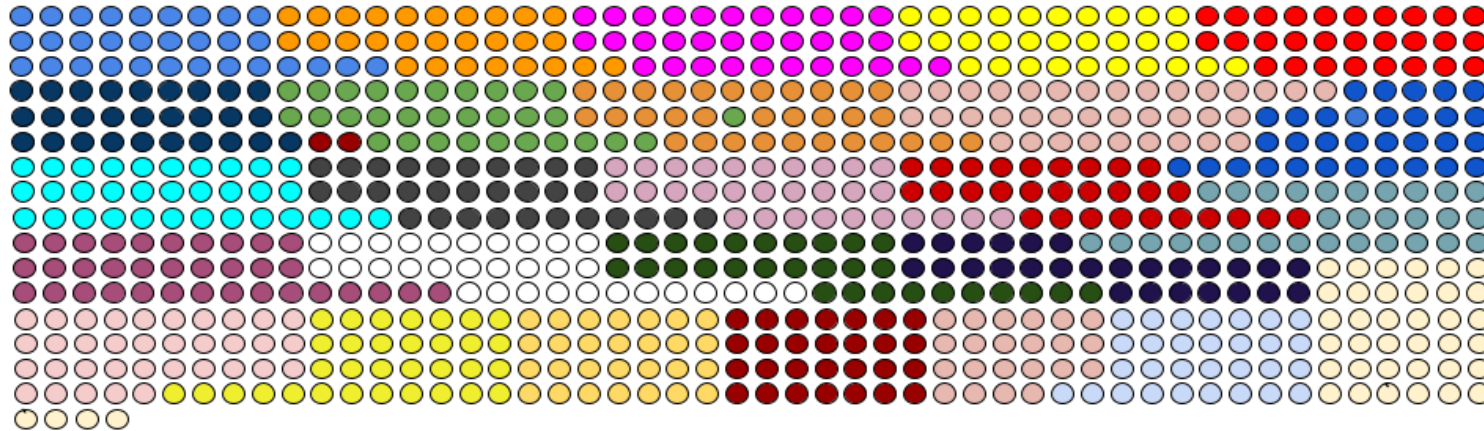
КУВ організовує соціологічні заходи з оцінки ефективності реалізації Стратегії.

Звіт про виконання цієї частини моніторингу готується щорічно як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту. Перелік показників оцінки доповнюється КУВ за потреби.

Моніторинг виконання проектів із забезпечення досягнення цілей Стратегії, що складають План реалізації Стратегії. Даний моніторинг розпочинається з наступного півріччя після затвердження Плану реалізації Стратегії розвитку. Оцінюється стан виконання кожного заходу та ступінь досягнення результатів, передбачених технічним завданням на проект. До 01 грудня кожного року реалізації Стратегії Правління Асоціації отримує моніторингові звіти.

Додаток. СТРУКТУРА ТА ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Територіальні громади (804)

Регіональні відділення (24)

Тематичні патформи (19)

- Законодавство для територіальних громад
- Тимчасово окупованих та деокупованих громад
- Міжнародні відносини
- Управління людськими ресурсами (Кадри)
- 3 питань гендерної рівності
- Адміністративні послуги, е-врядування
- Місцеві бюджети та фінанси
- Економіка та інвестиції
- Освіта
- Охорона здоров'я
- Соціальний захист та згуртованість
- Молодь, спорт, культура
- Старости
- Сільський розвиток: земельні відносини
- Безпека: Правопорядок
- Безпека: ЖКГ
- Безпека: Екологія
- Розвиток гірських територій
- Розвиток туризму та курортів

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ

